

АЛТЕРНАТИВНИ ИЗВЕШТАЈ О ЛОКАЛНОМ АКЦИОНОМ ПЛАНУ ЗА МЛАДЕ ОПШТИНЕ АПАТИН 2015- 2020 И СТАЊУ ОМЛАДИНСКЕ ПОЛИТИКЕ У ОПШТИНИ АПАТИН

УВОДНА РЕЧ – ОДАКЛЕ ПОТРЕБА ЗА ОВИМ ДОКУМЕНТОМ?

Локални акциони план за младе општине Апатин 2015-2020. (у даљем тексту: ЛАП за младе) креиран је крајем 2014. године од стране комисије коју је формирала локална самоуправа, усвојен је на коришћење од јануара 2015. године и још увек је на снази. (Документ можете преузети са сајта СО Апатин на овом [ЛИНКУ](#).) У периоду настанка тог документа у општини Апатин није било омладинских радника/ца и развијених омладинских организација, позиција координатора Канцеларије за младе је била угашена и генерално није било превише адекватних људских ресурса и међусекторске сарадње различитих актера који се баве младима. У том смислу, са свим својим квалитетима и манама, ЛАП за младе је креиран вероватно најбоље што је то у том тренутку било могуће.

У периоду од тада до данас десили су се одређени помаци: поново је успостављен рад Канцеларије за младе (у даљем тексту: КЗМ), расписани су први конкурси за удружења која спроводе омладинске активности, добили смо прву омладинску организацију акредитовану од стране Националне асоцијације практичара/ки омладинског рада (у даљем тексту: НАПОР), прве омладинске раднике са валидираним компетенцама од стране НАПОР-а који раде на територији општине Апатин, више различитих покушаја међусекторске сарадње различитих актера који се баве младима и

USAID
OD AMERIČKOG NARODA

Центар за културу
и образовање
Сента

БОШ
БЕОГРАДСКА
ОТВОРЕНА
ШКОЛА

уопштено гледано створена је боља клима да се развоју омладинске политике у општини Апатин приђе стратешки, сараднички и стручно.

У октобру 2018. направљен је заједнички састанак са представницима локалних институција, КЗМ, удружења, месних заједница, школа, медија у оквиру кампање за препознавање омладинског рада на локалном нивоу где смо разговарали о моделима сарадње и будућим активностима. С обзиром да многи актери који се баве младима, као и шире грађанство, нису још увек довољно информисани о томе ко су млади, шта је омладински рад, које су организације које се баве младима, која је улога КЗМ, шта је ЛАП за младе и друго, овај документ, између осталог, има за циљ и да пружи основне информације о томе, а затим и да представи тренутно стање у омладинском сектору у нашој општини, анализира постојећи ЛАП за младе и његову досадашњу имплементацију.

Зашто баш сада и зашто баш ми? Искуства из многих локалних самоуправа говоре да се стратешки документи често доносе на брзину када за то дође време и без пуно консултација са свим релевантним актерима, нарочито са цивилним сектором који често може пружити и највећи допринос. Како тренутни ЛАП за младе ускоро истиче, желимо да терен за доношење следећег буде припремљен много боље и на време. Овај документ је тек почетак нашег заговарачког подухвата за унапређење омладинске политике на локалном нивоу у којем ћемо се трудити да укључимо све заинтересоване актере. Као акредитована омладинска организација са колико-толико развијеним капацитетом и искуством, желимо да будемо пуна подршка локалној заједници и дамо све своје ресурсе и знање како би брига о младима у општини Апатин постала системска брига којом ћемо се заједнички сви бавити у периоду пред нама.

ЛАП ЗА МЛАДЕ – ШТА ЈЕ ТО И ЧЕМУ СЛУЖИ?

„Речник омладинске политике“¹ дефинише ЛАП за младе на следећи начин: „Локални акциони план за младе (енгл. Local Action Plan) је стратешки општински/ градски документ који дефинише приоритетне области за младе и активности које одговарају на специфичне потребе

USAID
OD AMERIČKOG NARODA

Центар за културу
и образовање
Сента

БОШ
БЕОГРАДСКА
ОТВОРЕНА
ШКОЛА

младих одређене средине. [...] Локалне самоуправе кроз процес израде и спровођења ЛАП-а за младе обезбеђују: планско и дугорочно задовољење потреба младих креирањем мера и услуга прилагођених потребама младих у локалној средини; економичније коришћење постојећих ресурса (материјалних, техничких и људских); унапређење сарадње локалних институција и организација њиховим умрежавањем; економичније и ефикасније коришћење општинског буџета намењеног омладинским програмима; могућност успешног коришћења алтернативних извора финансирања.“ У пракси ЛАП за младе би требало да се доноси у сарадњи са свим релевантним актерима који се баве младима, а координацијом ЛАП-а се бави Канцеларија за младе. На територији Србије имамо различите примере како то функционише у пракси: неке јединице локалне самоуправе (у даљем тексту: ЈЛС) немају основану КЗМ, у неким постоје већници за младе, различити сарадници, Савети за младе и др.

Добар пример праксе је суседни Сомбор у коме градска управа доноси ЛАП у сарадњи са омладинским удружењима, има формиран Савет за младе, а на позицији координаторке КЗМ је омладинска радница. Што се финансирања тиче, Град Сомбор једном годишње расписује конкурс за финансирање пројеката за реализацију ЛАП-а за младе на која могу да конкуришу омладинске организације и организације које се баве младима, а којих у Сомбору има знатно више него у општини Апатин. На последњем конкурс у Сомбору је определио 4.000.000 РСД за пројекте за младе, а средства је добило 28 организација.

У Апатину је ситуација другачија. 2016. године поред првих редовних конкурса за удружења, постојао је и конкурс КЗМ као ресурс центра за пројекте за младе на који су могли да аплицирају и удружења и неформалне групе младих (Улога ресурс центра је и дефинисана ЛАП-ом и бира га комисија). Ова се пракса није наставила, па тако од 2017. године па надаље имамо само редован годишњи конкурс за удружења за различите области од којих је једна област омладинска политика. 2017. године на конкурс за ову област издвојено 350.000 динара за пет удружења (видети **ОВДЕ**), 2018. године 500.000 динара за четири удружења (видети **ОВДЕ**), а 2019. године укупно 600.000 динара за четири удружења (видети **ОВДЕ**).

3

Иако ови износи које издваја општина Апатин нису велики, треба имати у виду да значајније повећање средстава не би ништа значило уколико у општини Апатин не би било удружења која би та средства

користила. Од четири удружења која су конкурисала на два последња јавна позива два су из Апатина, једно из Свилојева и једно из Сенте. Такође, тешко је утврдити у којој мери су активности у оквиру пројеката укључивали младе као циљну групу и у којој мери се ове организације могу сматрати омладинским организацијама.

КО СУ МЛАДИ И ШТА ЈЕ ОМЛАДИНСКА ПОЛИТИКА?

Једна од честих појава је да људи који причају о младима, услед недовољне информисаности, не знају ко су заправо млади. Тако имамо случајеве да неко за младе сматра и децу, или особе које су старије од узрасног опсега за младе. По Закону о младима Републике Србије као и према европским правним оквирима, млади су особе од 15 до 30 година старости. Закон о младима и надлежно министарство препознаје и разликује удружење младих и удружење за младе. Удружење младих подразумева да чланство (бар две трећине) чине млади, док код удружења за младе то не мора бити случај, али је потребно да су циљеви удружења усмерени ка младима. Чињеница је да на територији општине Апатин једва да постоје овакве организације и да тешко опстају дугорочније. Што се младих тиче, они су највише активни у културно-уметничким удружењима и спортским клубовима, међутим врло се ретко дешава да они у њима учествују у управљању и да се активности планирају уз консултације са њима.

Будући да се поменути локалним конкурсом финансирају пројекти у области омладинске политике, треба објаснити и овај појам. Омладинска политика, да се поново послужимо Речником омладинске политике, подразумева „све мере и активности усмерене на побољшање положаја младих које полазе од потреба младих, а које спроводе различити актери омладинске политике, односно државни органи, установе и удружења. Циљ омладинске политике јесте унапређење животних услова младих особа, као и да омогући партиципацију младих у свим аспектима политичког и социјалног живота. Омладинска политика односи се на социјална, културна, политичка, образовна и сва остала питања од значаја за младе особе.“ Са тим у вези, пројекти који би се бавили омладинском политиком би требало да се баве системским решењима и да их спроводе удружења или КЗМ са

веома развијеним капацитетима да се баве овом темом. Уколико на оваквом конкурс у очекујемо да аплицирају ораганизације које спроводе различите волонтерске активности за младе и са младима, онда би га свакако требало другачије назвати: конкурс за омладинске активности, за омладински сектор, за младе, или у крајњој линији и конкурс за спровођење ЛАП-а за младе.

ЛАП ЗА МЛАДЕ ОПШТИНЕ АПАТИН 2015-2020 – АНАЛИЗА ДОСАДАШЊЕ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ

Анализа комплетног овог документа захтевала би много више времена и људских ресурса, међутим овде нам то и није циљ. ЛАП сам по себи донет је у складу са методологијом која је уобичајена и садржи различите потребне елементе: уводне одредбе, појашњење локалног контекста, анализу потреба, стратешке правце и планиран активности за предвиђени период. У уводу смо већ констатовали да је, узимајући у обзир све околности, он донет најбоље што је у том периоду то било могуће и овде

6.2 ЛОКАЛНИ ПРИОРИТЕТИ

Локални приоритети
1. Унапређење активизма и заинтересованости младих за друштвене токове и решавање сопствених проблема
2. Смањење незапослености код младих
3. Креирање квалитетног слободног времена младих
4. Унапређење информисања младих
5. Континуирано образовање младих кроз систем неформалног образовања
6. Промоција здравих стилова живота код младих
7. Унапређење рада локалне Канцеларије за младе
8. Успостављање сарадње са другим актерима из области омладинске политике
9. Ефикасније коришћење екстерних извора финансирања
10. Унапређени програми, активности и услуге који доприносе већој друштвеној удључености младих
11. Унапређени услови и оснажени млади за развијање безбедносне културе
12. Унапређен однос младих према заштити животне средине и одрживом развоју
13. Повећана доступност и понуда, унапређен квалитет културне потрошње младих и за младе, као и оснажени млади за учешће у креирању културне понуде

5 *Слика 1: Приоритетне области ЛАП-а за младе општине Апатин*

нећемо ићи дубље у методологију и квалитет израде, већ ћемо се фокусирати на планиране предвиђене активности и проценити успешност

USAID
OD AMERIČKOG NARODA

Центар за културу
и образовање
Сента

BOŠ
БЕОГРАДСКА
ОТВОРЕНА
ШКОЛА

реализације. То ће такође бити врло тешко тачно проценити јер многе информације нису доступне или нису видљиве у заједници већ ћемо се ослонити на информације које имамо и досадашње праћење локалне омладинске политике.

Од локалних приоритета који су постављени чини се да се највише постигло погледу креирања услуга за квалитетно слободно време младих, и донекле у погледу активизма, информисања и организације активности неформалног образовања. Отворене су просторије Омладинског центра на тргу како је и планирано и тамо се реализују активности, тематски доста различите. Предвиђен циљ ЛАП-а је да до 2020. године 40% младих општине Апатин користи садржаје које организује и спроводи локална КЗМ. Требало би испитати и проценити ову бројку тренутно, али свакако да је понуда садржаја већа него раније. Такође, КЗМ често организује и различите садржаје изван својих просторија (путовања, активности упознавања локалне заједнице, разни други бесплатни садржаји итд.), а циљна група су у великој мери средњошколци. У погледу незапослености младих, локална самоуправа је имала мере које доприносе запошљивости младих као што су различите радне и волонтерске праксе, највише у школама и институцијама, као и стипендирање и награђивање ученика и студената.

Унапређење рада КЗМ, у смислу развијања капацитета и људских ресурса, и успостављање сарадње са другим актерима омладинске политике су приоритети за које смо установили да постоји добра воља, али на овоме треба још много радити у предстојећем периоду. Оно што у складу са предвиђеним није у потпуности остварено јесте стварање каријерног инфо центра, и веома важни стратешки циљеви, који се поклапају и са циљевим Акционог плана АП Војводине за младе, а то су: развијати капацитете актера омладинске политике и механизме учешћа младих и подстицати и подржавати програме у којима су млади активно и равноправно укључени у све сегменте планирања и реализације.

Област Ефикасније коришћење екстерних извора финансирања има предвиђен циљ да „локална КЗМ својим активностима обезбеди финансијска средства из екстерних извора финансирања у висини од 20% од вредности одобреног буџета од стране општине. Према јавно доступним информацијама КЗМ је већ неколико година обезбеђује средства аплицирањем код Покрајинског секретаријата за спорт и омладину, а

средства Министарства омладине и спорта још увек нису коришћена за омладински сектор код нас. Међутим, ова приоритетна област не мора да се односи само на КЗМ и локалну самоуправу већ и на све друге актере. ЛАП предвиђа и активности у том погледу (Организовање едукација за писање предлога пројекта, Подршка младима кроз семинаре да се укључе у рад постојећих НВО, Подршка успостављању нових НВО, Успостављање контакта и сарадње са представницима бизнис сектора на територији општине у циљу обезбеђивања додатних финансијских средстава младих) и на овим стварима би свакако још много могло да се ради.

Све планиране активности могу се пронаћи у ЛАП-у, а као што видимо доста њих је усмерено ка самој КЗМ, а не и ка осталим актерима, који такође могу бити носиоци активности. Што се тиче других области, као што су здравље младих, друштвена укљученост младих, заштита животне средине, безбедност младих, култура младих и други, за очекивати је да носиоци ових активности буду удружења или институције, уз евентуалну подршку КЗМ. Ове активности се тако и спроводе – различите обуке при школама, у сарадњи са Црвеним крстом, полицијом; активности културних организација у које су укључени и млади и ове активности су видљиве у заједници у оној мери у којој те институције јавно промовишу ове активности. Ове области постоје и као области на локалном конкурс за удружења, али за добар део њих не можемо утврдити у којој мери су имплементирани и који су резултати тих пројеката.

ЗАКЉУЧАК

Након ове кратке и уопштене анализе можемо закључити следеће: омладинска политика у Апатину се стално покреће, али никако да ухвати озбиљан залет и постане политика свих нас у најбољем смислу те речи. Кључни проблем омладинске политике код нас јесте тај што немамо развијена и јака удружења младих и за младе, што су активности младих махом везане за институције и удружења у којима они нису најважнији чиниоци, већ су то одрасли, а што са друге стране још увек није довољно развијен систем стручне подршке потребама младих нити сами млади препознају важност свега поменутог. Оно што је пред нама као задатак у наредном периоду јесу питања: где су млади, ко треба брине о младима и на који начин? Овај документ ће бити јавно доступан и позивамо све

заинтересоване да се укључе, дају своје коментаре и сугестије и да у наредним месецима заједнички направимо препоруке за унапређење омладинске политике на локалном нивоу.

Визија ЛАП-а за младе из 2015. године каже: „2020. године општина Апатин је позната по својој укључености младих у решавање проблема, могућностима за младе, образовне кадрове да се запосле у својим родним местима, социјалној сигурности, развијеним културним, спортским, забавним садржајима за креативно и корисно провођење слободног времена и примену својих потенцијала.“ Верујемо да је велики део овога остварив врло брзо, али је за то потребно да сви заједнички уложимо напор, не само да се све поменуто деси, већ као што и пише, да општина Апатин заиста по томе буде и позната.

Уз консултације са сарадницима, извештај израдио

Никола Добријевић, омладински радник

*и председник прве акредитоване омладинске организације у
општини Апатин*
